

ભારત - ભૂટાન વિકાસ સહકાર ચર્ચા (30 જૂન, 2025)

30 જૂન, 2025

30 જૂન 2025 ના રોજ નવી દિલ્હીમાં ભારત-ભૂટાન વિકાસ સહકાર ચર્ચા યોજાઈ હતી. ભારતીય પ્રતિનિધિમંડળનું નેતૃત્વ સચિવ (પશ્ચિમ) શ્રી તન્મય લાલ દ્વારા કરાયું હતું અને ભૂટાનના પ્રતિનિધિમંડળનું નેતૃત્વ ભૂટાનના વિદેશ સચિવ ઔમ પેમા ચોડેન દ્વારા કરાયું હતું.

2. ભારત અને ભૂટાન એક અનુકરણીય ભાગીદારી ધરાવે છે જે વિશ્વાસ, સહભાવના, તમામ સ્તરે પરસ્પર સમજણ, મિત્રતાના મજબૂત બંધનો અને લોકોથી લોકોના પરસ્પર ગાઢ સંબંધો પર આધારિત છે. વિકાસ સહયોગ ચર્ચા એ ભારત-ભૂટાન વિકાસ ભાગીદારીના સંપૂર્ણ પરિમાણની સમીક્ષા કરવા માટે એક મહત્વપૂર્ણ દ્વિપક્ષીય પદ્ધતિ છે. ભારત સરકારે (GoI) ₹/Nu ના સમર્થન માટે પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી છે. ભૂટાનની 13મી પાંચ વર્ષની યોજના અવધિ (2024-2029) માટે 10,000 કરોડ (100 બિલિયન) જે પ્રોજેક્ટ સાથે સંકળાયેલ સહાય (PTA) પ્રોજેક્ટ, ઉચ્ચ અસર ધરાવતા સમુદાય વિકાસ પ્રોજેક્ટ (HICDP), આર્થિક પ્રોત્સાહન કાર્યક્રમ (ESP) માટે સમર્થન અને કાર્યક્રમ અનુદાનના રૂપમાં બજેટ સહાયને આવરી લેશે.

3. ચર્ચા દરમિયાન, બંને પક્ષોએ સમર્થનના વિવિધ ઘટકો પર ચર્ચા કરી અને પાછલી બેઠકમાં મંજૂર પ્રોજેક્ટના અમલીકરણમાં પ્રગતિની સમીક્ષા કરી. કુલ 61 PTA પ્રોજેક્ટ જે ₹/Nu 4958 કરોડ (49.58 બિલિયન) અને 283 HICDP જે ₹/Nu 417 કરોડ (4.17 બિલિયન) ના છે અને વિવિધ ક્ષેત્રોને આવરી લે છે તે અમલીકરણના વિવિધ તબક્કામાં છે. બંને પક્ષો વિકસતી જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં લેતા કેટલાક PTA પ્રોજેક્ટ માટે ફાળવણીમાં યોગ્ય સુધારા કરવા સંમત થયા. ભારત સરકારે ESP માટે ₹/Nu 750 કરોડ (7.50 બિલિયન) અને ₹ 100 કરોડ (1 બિલિયન) કાર્યક્રમ અનુદાન તરીકે પણ જારી કર્યા છે. આ બેઠકમાં આ ભંડોળના ઉપયોગની પ્રગતિની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી.

4. ભૂટાન પક્ષે PTA પ્રોજેક્ટ દરખાસ્તોનો બીજો તબક્કો રજૂ કર્યો, જેનો અમલ 13મી પાંચમી પંચવર્ષીય યોજના સમયગાળા દરમિયાન કરવામાં આવશે. કુલ 10 પ્રોજેક્ટ જે ₹/Nu 1113 કરોડ (11.13 બિલિયન)ના છે, જેની બંને પક્ષો દ્વારા આરોગ્યસંભાળ, કનેક્ટિવિટી, શહેરી માળખાગત સુવિધાઓ અને પશુધન જેવા ક્ષેત્રોને આવરી લેવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

5. ભારતીય પક્ષે જણાવ્યું હતું કે તે ભૂટાનના મહામહિમ રાજા અને ભારતના પ્રધાનમંત્રીના સહિયારા દ્રષ્ટિકોણને અનુરૂપ અને શાહી સરકાર અને ભૂટાનના લોકોની પ્રાથમિકતાઓના આધારે ભૂટાનની શાહી સરકાર સાથે મળીને કામ કરવાનું ચાલુ રાખશે.

6. બંને દેશો વચ્ચે મૈત્રી અને સહયોગના નિયમિત આદાન-પ્રદાન અને અનન્ય બંધનની સુસ્થાપિત પરંપરાને અનુરૂપ મૈત્રીપૂર્ણ અને સૌહાર્દપૂર્ણ વાતાવરણમાં વાતચીત થઈ હતી. બંને પક્ષો પરસ્પર સુવિધાજનક તારીખે થિમ્ફુમાં આગામી વિકાસ સહકાર ચર્ચા કરવા માટે સંમત થયા.

નવી દિલ્લી

30 જૂન, 2025